

har man altsaa Brug for i Fabrikkerne, i Handelen og i Landbruget, og $\frac{1}{3}$ af disse Børn maa i en stor Del af Aaret, i den haarde Vintertid, døje Sult, samtidig med, at de med deres Arbejde bidrage til at holde Familien oppe. Medens de arbejde og gaa i Skole, lide disse Børn Nød til Trods for, at de ikke kunne siges at ligge paa den lade Side. Hvis det er Civilisation, ved jeg ikke ret, hvad der er Barbari.

Den Alder, i hvilken Børn anvendes til Arbejde, er forskellig, men det viser sig af det lille Hæfte, som Statistisk Bureau har udsendt, at der findes Børn, som ikke ere fyldte 7 Aar, der gaa paa Arbejde, ganske vist kun 48 Børn, at der er 541 Børn, der ikke ere fyldte 8 Aar, og 2,157, der ikke ere fyldte 9 Aar. Det fremgaar af disse Tal, at man ikke generer sig i det bestaaende Samfund for at drage alt ind, hvad der overhovedet er i Stand til at tjene som Udbytningsobjekter. Disse Dreng og Piger tages fra Hjemmet som billig Arbejdskraft. Statistikken oplyser os om, at Arbejdsudbyttet andrager mellem 76 Øre og 2—3 Kr. som det højeste af de almindelige ugentlige Udbetalinger, og Børnene udnyttes bravt i de 4—6 Timer daglig, som de almindeligvis ere beskæftigede. Statistikken oplyser ligeledes, at 30 pCt. af Børnene ere beskæftigede 12—13—14 Timer i Døgnet i Sommertiden paa Landet. Lyspunktet i dette Børnearbejde ligger imidlertid alligevel paa Landet. Man har der somme-tider den Kendsgerning, at Børnene i en Del af Aaret maa arbejde i en selv for voksne Mennesker for lang Arbejdstid, men Lyspunktet er den Omstændighed, at paa Landet faa Børnene i Regelen Kosten paa Arbejdsstedet, noget, de almindeligvis ikke faa i Købstæderne, hvor de i særlig Grad udnyttes i Handel og industriel Virksomhed. Samfundet, som betjener sig af Forældrenes Fattigdom og Børnenes billige Arbejdskraft, undslaa sig stadig for at opfylde den moralske Pligt, som Børnenes Ernæring er for Samfundet, undslaa sig for at forhindre, at Børn sulte paa Skolebænken, at Børn, der endog deltage i Arbejdet for at holde Familiens Eksistens oppe, lide Nød og Sult.

Naar de øverste Klasser i Samfundet indrette et Skolevæsen, som skal være rigtig godt og betryggende, sørge de altid

for, at Børnene ikke alene blive proppede med Kundskaber, men ogsaa faa tilstrækkelig Ernæring. Vi have saadanne lysende Eksempler paa, hvorledes en Skole kan indrettes med Skolebespisning og alt muligt. Jeg henviser til Sorø Akademi eller Kostskole, eller hvad den nu hedder, hvor ca. 100 Børn væsentligst af velhavende Familier have deres Ophold. Her har man udmærket godt forstaaet, at naar Børnene skulle lære noget og have alle de Kundskaber, som de udmærkede Lærere ere i Stand til at tildele Børnene paa denne Anstalt, skulle de samtidig have Mad og god Mad. Og der spares ikke paa Økonomien paa Sorø Kostskole, Grevebørnene sulte ikke, det sørge blandt andet ogsaa vi for. Lovgivningsmagten drager Omsorg for paa hvert Aars Finanslov at bevilge det nødvendige Beløb, saaledes at Skolen i Sorø faar alt, hvad der er nødvendigt baade til Kosten og anden Forplejning og til Undervisning for de 100 Børn, som der ere anbragte til Kost og Undervisning. Der medgaar $\frac{1}{2}$ Mill. Kr. til Undervisning og Forplejning af de forholdsvis faa Børn, det drejer sig om dernelde. Vi strides hvert Aar nu for 5te Gang om den Bagatel af 320,000 Kr. til 22,000 fattige Skolebørn i Almueskolerne. Lovgivningsmagten ser roligt paa, at disse 22,000 Børn helt eller delvis sulte i Vintermaanederne, samtidig med, at vi ere vidende om, at disse Børn arbejde, gaa i Skole, udnyttes og plages med Lektielesning og meget andet til Trods for Sulten.

Man har før, ogsaa ved Behandling af Sagen her i Salen, henvist til, at det fortrinnsvis var Velgørenheden, som maatte løse saadanne Opgaver, og jeg erkender selvfølgelig, at Velgørenheden yder adskillige Bidrag til fattige, og ikke alene den Velgørenhed, som drives af de højere Klasser, hvor Evnen er størst, men ogsaa den Velgørenhed, hvortil Arbejderne yde klækkelige Bidrag. Af deres smaa Penge yde de hvert eneste Aar Tusinder af Kroner som Bidrag til arbejdsløse, til Juleindsamlinger, til fattige og syge Kamerater o. s. v., Beløb, der utvivlsomt, sammenlignet paa retfærdig Maade med, hvad der ydes af Velhavere, ville vise sig at være adskilligt mere værd end disse sidstes Bidrag. Jeg paaskønner imidlertid gerne,